

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Дека́н філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
Юрій БІДЗІЛЯ
«01» *листопада* 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРФОЕПІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни **«Орфоепічний практикум»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 Журналістика** спеціальності **061 Журналістика** освітньої програми **«Міжнародна журналістика»**.

Розробник: *Гецько Ганна Іванівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 12 від 30 червня 2025 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**

Протокол № 9 від 30 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	3-й	3-й
	Лекції:	
	–	–
	Практичні (семінарські):	
	–	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	44 год.	12 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Орфоепічний практикум**» є дати студентам необхідний теоретичний коментар щодо вимовних норм української літературної мови, запропонувати систему тренувальних вправ для їх засвоєння; допомогти їм виробляти звичку самостійно контролювати своє мовлення; виховувати почуття відповідальності за власні мовленнєві дії, мовленнєву культуру радіостанції чи телеканалу загалом.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК11. Здатність проводити інтерв'ю та збір коментарів у прямому ефірі, для відео-, аудіозапису.

СК14. Здатність спілкуватися, співпрацювати з релевантними та компетентними експертами, представниками інших галузей, різних соціальних груп тощо з метою виконання журналістських завдань.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «**Орфоепічний практикум**» є опанування такої навчальної дисципліни:

ОК19. Медіалінгвістика (фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія, морфеміка, словотвір).

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Міжнародна журналістика**» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПР
Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	ПР01
Вільно спілкуватися з професійних питань з представниками медіаспільноти, експертами, спікерами, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.	ПР11
Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Орфоепічний практикум**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПР
Здобувач вищої освіти обґрунтовано пояснює власні мовленнєві та професійні дії під час підготовки й озвучення журналістських матеріалів для радіо- чи телеефіру, дотримуючись норм української літературної орфоєпії та акцентуації.	ПР01
Здійснює безпосереднє та опосередковане спілкування у професійній діяльності як висококультурна національномовна особистість, яка вміло послуговується виробленим нормативним, інтонаційно-виразним мовленням, технікою правильної вимови, відпрацьованим мовленнєвим (інтонаційним) диханням та правильною дикцією.	ПР11
Здобувач вищої освіти ефективно послуговується голосовими можливостями й уміннями для досконалого акту комунікації медійника, зокрема при створенні медіапродукту певного жанрово-тематичного спрямування, з урахуванням каналу його поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «**Орфоепічний практикум**» є: залік; модульна контрольна робота; поточне оцінювання, яке включає: відпрацювання практичних вправ для правильної артикуляції, запис аудіо-, відеоматеріалів, монологічну відповідь студента на окреме питання теми лабораторного заняття в індивідуальній та фронтальній формах; запитально-відповідна бесіда під час пояснення проблемного питання на лабораторному занятті; доповідь, презентацію.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі *методи*: словесні (пояснення, навчальні дискусії), візуальні (презентації), проблемно-пошукові (аналіз ролевих ситуацій), індуктивні та дедуктивні, інтерактивні (індивідуальні та групові проекти, дискусії).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова, що включає: групове та індивідуальне опитування; виконання практичних вправ; медіаповідомлення для радіо-, телеефіру; мовленнєвий портрет одногрупника або журналіста; презентації; тестування; створення аудіо- та відеоматеріалів.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота, що включає підготовку індивідуального або групового освітнього проекту (навчальне відео), з демонстрацією

навичок застосування нормативного, інтонаційно-виразного мовлення, техніки правильної вимови, відпрацювання мовленнєвого (інтонаційного) дихання та правильної дикції; вироблення вмінь підбирати потрібну інтонацію, яка б відповідала змістовому наповненню відео та виражала всі його особливості.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі усної відповіді; підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних здобувачем на практичних заняттях і під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контроль на робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
3	3	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	22	60
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Орфоепічний практикум**» проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за лабораторні заняття.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає створення індивідуального або групового (5-6 осіб) освітнього проєкту (навчальне відео до 20 хв.).

Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Зараховано (90–100 балів, А) заслугоує здобувач, котрий всебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну й ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Зараховано (82–89 балів, В) заслугоує здобувач, котрий повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Зараховано (74–81 бал, С) заслугоує здобувач, котрий у загальному роботу виконав, але відповідає на заліку з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Зараховано (64–73 бали, D) заслугоує здобувач, котрий знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

Зараховано (60–63 бали, E) заслугоує здобувач, котрий володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Не зараховано (35–59 балів, FX) виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

Не зараховано (0–34 бали, F) виставляється здобувачеві, котрий володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Теми лабораторних занять

Тема 1. Орфоепічні норми та їх значення у професійній діяльності журналіста. Мішано-діафрагмаційне дихання – основа техніки мовлення. Професійні властивості та гігієнічні вимоги до голосу.

Тема 2. Основні вимовні норми у системі українського вокалізму. Методика оволодіння правильною вимовою звуків.

Тема 3. Основні вимовні норми у системі українського консонантизму. Тренування вимови складних звукових комплексів.

Тема 4. Основні закони милозвучності української мови. Корекція неорганічних вад мовлення.

Тема 5. Ритміко-інтонаційна організація мовного потоку. Основні фонетичні одиниці мовлення. Наголос. Інтонація та мелодика.

Тема 6. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування іменників у професійному мовленні.

Тема 7. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування займенників у професійному мовленні.

Тема № 8. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прикметників у професійному мовленні.

Тема № 9. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування числівників у професійному мовленні.

Тема № 10. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прислівників у професійному мовленні.

Тема № 11. Дикція в усному мовленні та методика оволодіння нею. Особливості наголошування дієслів у професійному мовленні.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усьог о	у тому числі				
		Лекції	Практичні семінарські	Лаборат орні	Індив ідуал ьна робот а	Само стійн а робот а
Модуль 1.						
Тема 1. Орфоепічні норми та їх значення у професійній діяльності журналіста. Мішано-діафрагмаційне дихання – основа техніки мовлення. Професійні властивості та гігієнічні вимоги до голосу.	8/9			4/2		4/7
Тема 2. Основні вимовні норми у системі українського вокалізму. Методика оволодіння правильною вимовою звуків.	9/9			4/2		5/7
Тема 3. Основні вимовні норми у системі українського консонантизму. Тренування вимови складних звукових комплексів.	9/9			4/2		5/7
Тема 4. Основні закони милозвучності української мови. Корекція неорганічних вад мовлення.	8/9			4/2		4/7
Тема 5. Ритміко-інтонаційна організація мовного потоку. Основні фонетичні одиниці мовлення. Наголос. Інтонація та мелодика.	8/7			4/		4/7

Тема 6. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування іменників у професійному мовленні.	8/9			4/2		4/7
Тема 7. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування займенників у професійному мовленні.	8/7			4/		4/7
Тема 8. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прикметників у професійному мовленні.	8/7			4/		4/7
Тема 9. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування числівників у професійному мовленні.	8/7			4/		4/7
Тема 10. Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прислівників у професійному мовленні.	8/7			4/		4/7
Тема 11. Дикція в усному мовленні та методика оволодіння нею. Особливості наголошування дієслів у професійному мовленні.	8/10			4/2		4/8
Разом за модуль	90/90	6/4		44/12		46/78
Разом за семестр	90/90	6/4		44/12		46/78

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Орфоепічні норми та їх значення у професійній діяльності журналіста. Мішано-діафрагмаційне дихання – основа техніки мовлення. Професійні властивості та гігієнічні вимоги до голосу.	4	2
2.	Основні вимовні норми у системі українського вокалізму. Методика оволодіння правильною вимовою звуків.	4	2
3.	Основні вимовні норми у системі українського консонантизму. Тренування вимови складних звукових комплексів.	4	2
4.	Основні закони милозвучності української мови. Корекція неорганічних вад мовлення.	4	2
5.	Ритміко-інтонаційна організація мовного потоку. Основні фонетичні одиниці мовлення. Наголос. Інтонація та мелодика.	4	–
6.	Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування іменників у професійному мовленні.	4	2

7.	Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування займенників у професійному мовленні.	4	–
8.	Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прикметників у професійному мовленні.	4	–
9.	Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування числівників у професійному мовленні.	4	–
10.	Артикуляційно-орфоепічний практикум. Особливості наголошування прислівників у професійному мовленні.	4	–
11.	Дикція в усному мовленні та методика оволодіння нею. Особливості наголошування дієслів у професійному мовленні.	4	2
Разом		44	12

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Переглянути художній фільм Тома Гупера «Король говорить» (2010). Зафіксувати способи (методики, вправи) , завдяки яким британському королю Георгу VI вдалося подолати вади мовлення, аби стати голосом народу.	4	7
2.	Підготувати усний коментар (30–40 с.) до змодельованої ситуації: «Термінове включення кореспондента з міжнародної конференції». Під час виконання: а) контролювати вимову голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях; б) уникати редукції голосних під впливом темпу мовлення.	5	7
3	Проаналізувати мовлення окремого журналіста (на вибір студента) щодо дотримання ним нормативності вимови приголосних звуків. Виявити порушення милозвучності у запропонованих реченнях.	5	7
4.	Опрацювати наукову публікацію <i>Сербенська О. Основні параметри милозвучності української мови. Теле- та радіожурналістика, 2016. Вип. 15. С. 258-266.</i> URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tir_2016_15_38 Виявити порушення милозвучності у запропонованих реченнях.	4	7
5.	Підготувати презентацію на тему «Особливості мовлення однокореня», у якій звернути увагу на особливості вимови голосних, приголосних звуків, звукосполучень, правильність наголошування слів. Прочитати вголос інформаційний текст міжнародної тематики у двох варіантах: а) з рівномірним темпом; б) зі свідомим	4	7

	ритмічним членуванням (паузи, логічні наголоси). Порівняти , як змінюється сприйняття змісту. Зафіксувати , які ритмічні засоби посилюють інформативність.		
6.	Підготувати і записати авторське аудіоповідомлення на тему «Нові формати міжнародних коаліцій: що змінюється у світовій дипломатії» з відпрацюванням правильної вимови власних назв та аббревіатур. Записати короткий усний новинний фрагмент (1 хв.) на міжнародну тему, використовуючи складні іменники.	4	7
7.	Підготувати й записати авторський аудіотекст на міжнародну тематику із дотриманням нормативного наголошування займенників.	4	7
8.	Опрацювати наукову публікацію <i>Комарова З. Кодифіковані норми подвійного наголошування прикметників</i> . URL: https://docplayer.net/65412825-Kodifikovani-normi-podviynogo-nagoloshuvannya-prikmetnikiv.html Підготувати і записати інтерв'ю у двох форматах (текстовий і аудіоформат). У текстовому варіанті слова, що мають складну вимову, записати фонетичною транскрипцією.	4	7
9.	Створити і записати в радіостудії оригінальний аудіотекст на тему «Розпорядок дня сучасного студента», дотримуючись норм наголошування числівників в українській мові. Прослухати радіопрограму (на вибір) і виявити порушення у наголошуванні числівників. Прокоментувати їх.	4	7
10.	Створити й записати аудіотекст (1-2 хв.) на тему: «Роль соціальних мереж у міжнародних конфліктах», дотримуючись акцентуаційних норм.	4	7
11.	Прослухати випуск міжнародних новин або пресконференції. Звернути увагу на нормативність вимови та акцентуації дієслівних форм. Ненормативні форми зафіксувати .	4	8
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: персональний ноутбук, медіапроектор, підручники, навчальні посібники, мовознавчі та журналістикознавчі словники; комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>).

Програмне забезпечення: сервіси та послуги «Google», «Microsoft Office» (Word, PowerPoint), Сайт відділення журналістики (<https://mediadep.uzhnu.edu.ua/>), сайт «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Башманівська Л.А., Башманівський В.І. Дикція й емісія голосу. Виразність професійного мовлення журналіста: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів і дистанційного навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 108 с.
2. Винницький В. Українська акцентна система: становлення, розвиток. Львів: Біблос, 2002. 578 с.
3. Гливінська Л. Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія: навч. посіб. Київ: Логос, 2010. 416 с.
4. Караман С.О., Караман О.В. Орфоепічний тренінг: Посібник. КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2011. 180 с.
5. Орфоепічний практикум: навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів спеціальності 061 Журналістика ОП «Міжнародна журналістика») / Укл. Г.І. Гецько. Ужгород, 2025. 61 с.
6. Орфоепічний словник української мови: В 2 т.: Близько 140 000 слів / За ред М.М. Пещак, В.М. Русанівського; Уклад.: М.М. Пещак та ін.; НАН України; Український мовно-інформаційний фонд; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ: Довіра, 2001–2003. Т. I. 955 с.; Т. II. 918 с.
7. Орфоепічний словник української мови / уклад.: В. Русанівський, В. Чумак, Г. Ярун; за ред. В. Русанівського. Київ: Перун, 2006. 202 с.
8. Плющ Н.П., Бондаренко В.В. Сучасна українська мова. Орфоепія: навч. посіб. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 207 с.
9. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів: Априорі, 2020. 280 с.
10. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.

Допоміжна література

11. Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. Київ, 1994. 168 с.
12. Багмут А.Й. Інтонація спонтанного мовлення. Київ: Наукова думка, 1985. 216 с.
13. Бойко В. Проблема орфоепії української літературної мови. *Мовознавство*. 1987. № 11. С. 12–14.
14. Борисюк І.В. Форми і функції інтонації українського спонтанного мовлення. Київ: Наукова думка, 1990. 200 с.
15. Ваніна О. Значення голосу і манери говорити для теле- і радіожурналістів. *Телевізійна й радіожурналістика: зб. наук.-метод. праць*. Львів, 2002. Вип. 4. С. 155–158.
16. Винницький В.М. Акцентуаційні етюди: монографія. Львів – Жовква: Місіонер, 2004. 280 с.
17. Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. Київ: Радянська школа, 1984. 160 с.
18. Винницький В.М. Функційне навантаження українського наголосу. Львів: ДП «Видавничий дім «Укрпол», 2010. 373 с.
19. Гальчук, І. Акцентуаційна адаптація запозиченої лексики в українській мові: (наголошення слів бутик і дискурс). *Українська мова*. 2006. № 3. С. 58–66.
20. Головашук С. Словник наголосів. Київ: Наукова думка, 2003. 319 с.

21. Дьячук С.В. Порушення милозвучності української мови в сучасних ЗМК. *Держава та регіони*. 2013. № 2. С. 74–76.
22. Задорожний В.Б. Наголос як словотвірний чинник. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. 2015. № 12. С. 58–63.
23. Задорожний В.Б. Про причину постійної наголошуваності префікса ви- в дієсловах доконаного виду. *Мовознавство*. 2003. № 4. С. 66–75.
24. Залюбовська Л. Особливості орфоєпії в мові засобів масової інформації. *Мандрівець*: Видання «Наукових записок Національного ун-ту «Києво-Могилянська Академія». 2008. Вип. 2. С. 71–76.
25. Іщенко О.С. Голосні звуки української мови залежно від темпу мовлення. Київ: Інститут української мови НАН України, 2012. 220 с.
26. Климова К.Я. Основи культури і техніки мовлення: навчальний посібник. Київ: Ліра-Київ, 2007. 240 с.
27. Кобирина Г. Лексико-семантична функція українського наголосу. *Наук. зап. НаУКМА*. Сер. Філол. науки. 2010. Т. 111. С. 21–23.
28. Косенко Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 281 с.
29. Левун Н. Наголошуймо слова правильно! *Бористен*. 2013. № 2. С. 22–26.
30. Левун Н.В. Шляхи засвоєння акцентуаційних норм української мови. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. 2014. Вип. 15. С. 110–117.
31. Наконечна Л.Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоєпія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. Вид. 2-ге, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 108 с.
32. Наконечний М.Ф. З історії орфоєпічних норм сучасної української мови: (Про одну традиційну рису укр. літ. вимови). *Питання літературознавства і мовознавства*. 1965. Вип. 1. С. 57–62.
33. Овчинникова О. П'ять кроків до гарного мовлення. Мовленнєва комунікація: техніка мовлення. Одеса, 1997. 120 с.
34. Орфоєпічний словник української мови: в 2 т. / уклад.: М.М. Пещак та ін. Київ : Довіра, 2001, 2003.
35. Погрібний М.І. Орфоєпічний словник. Київ: Рад школа, 1984. 629 с.
36. Погрібний М.І. Словник наголосів української літературної мови. Київ: Рад. школа, 1959. 602 с.
37. Пристай Б.Р., Пристай Г.В. Акцентні варіанти української мови: теорія, історія. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Сер.: Філологія. 2014. № 1107, Вип. 70. С. 110–114.
38. Ріпей М., Борейчук О. Говоримо правильно. *Дивослово*. 2013. №03(672). С. 48–51.
39. Сербенська О.А. Ефірне мовлення у взаєминах з усною мовою. *Телевізійна й радіожурналістика: зб. наук.-метод. праць*. Львів, 2002. С. 32–37.
40. Сербенська О. Основні параметри милозвучності української мови. *Теле- та радіожурналістика*, 2016. Вип. 15. С. 258–266.
41. Стахів М. Український комунікативний етикет: навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008. 245 с.
42. Сучасна українська мова: підручник / О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко та ін.; за ред. О.Д. Пономарева [2-ге вид., перероб.]. Київ: Либідь, 2001. 400 с.
43. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка: Практикум / За ред. М. Фащенко. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 176 с.
44. Томан І. Мистецтво говорити. Київ: Політвидав України, 1989. 257 с.
45. Тоцька Н. Засоби милозвучності української мови. *Дивослово*. 2012. №12(669). С. 38–43.

46. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник / за ред. М.А. Жовтобрюха. Київ: Наук. думка, 1973. 724 с.
47. Українська мова: Орфографія. Орфоепія: Тестові завдання: навч. посіб. / За ред. М.Л. Микитин-Дружинець. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 336 с.
48. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей): монографія. 3-тє вид. Івано-Франківськ, 2013. 332 с.
49. Штурнак О. Інтонаційна виразність – важливий елемент телевізійного тексту. *Вісник Львів. нац. ун-ту*: Серія: журналістика. Львів, 2007. Вип. 7. С. 154–160.
50. Ющук І. Милозвучність української мови. *Дивослово*. 2018. № 10 (739). С. 43–46.
51. Ярмолінська М.В. Методологічні принципи дослідження мовної милозвучності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2017. Вип. 27 (1). С. 65–67.
52. Ярмолінська М.В. Проблема визначення й історія вивчення української евфонії. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2017. Вип. 34. С. 96–109.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

53. Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/>
54. Електронний граматичний словник української літературної мови (словозміна). URL: <http://www.mova.info/grmasl.aspx>
55. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. URL: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>
56. Найдовша скоромовка у світі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5s0MwmxOFAI>
57. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. URL: <https://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
58. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
59. Орфоепічний словник української мови. URL: <https://1673.slovaronline.com/>
60. Погрібний М.І. Українська літературна вимова. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2viI7mIvK04>
61. Словник української мови: в 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/>
62. Словник української мови: у 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>
63. Транскрипція. Словозміна. URL: <https://goroh.pp.ua/>